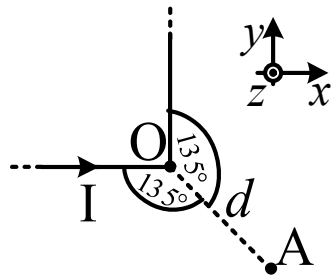

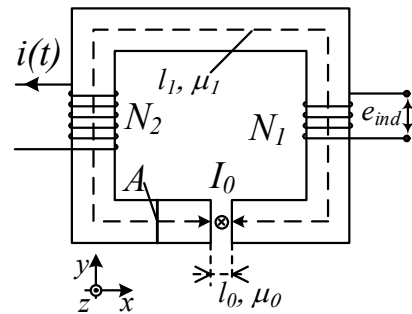
DRUGI KOLOKVIJUM IZ ELEKTROTEHNIKE

31. januar 2018.

1. Kroz dva veoma dugačka provodnika, spojena u tački O pod pravim uglom, protiče struja intenziteta I u smeru označenom na Slici 1. Provodnici se nalaze u vazduhu. Odrediti i nacrtati rezultujućí vektor magnetne indukcije u tački A, koja se nalazi u istoj ravni sa provodnicima, na rastojanju d od tačke O. **(8 poena)**

Slika 1

Slika 2

2. Na Slici 2 prikazano je magnetno kolo, koje se sastoji od jezgra, magnetne permeabilnosti μ_1 i dužine srednje linije l_1 , na koje je namotan namotaj sa N_2 navojaka kroz koji protiče struja intenziteta $i(t)$. Poprečni presek jezgra je površine A , oblika kvadrata. Jezgro ima vazdušni procep debljine l_0 . Na jezgro je namotan i namotaj sa N_1 navojaka, čiji su krajevi otvoreni.

a) Odrediti indukovanu elektromotornu silu e_{ind} , ako je $i(t) = I_m \cos(\omega t + \theta)$. **(6 poena)**

b) Ako se u procep unese pravolinijski provodnik, kroz koji protiče struja intenziteta I_0 , odrediti i skicirati vektor sile kojom magnetno polje u procepu deluje na provodnik. Uzeti da je $i(t) = I_1 = const$. **(6 poena)**

3. U prostom kolu naizmenične struje, potrošač je priključen na naponski izvor parametara $U = 300V$, $f = \frac{100}{\pi} Hz$. Reaktivna snaga i faktor snage potrošača iznose $Q = 1.8kVar$ i $\cos \varphi = 0.8$.

a) Odrediti efektivnu vrednost struje potrošača i njegovu kompleksnu impedansu. **(7 poena)**

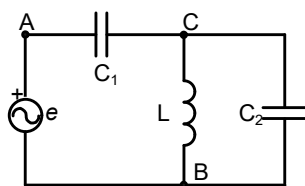
b) Odrediti kapacitivnost kondenzatora, koji je potrebno vezati paralelno potrošaču, tako da se postigne faktor snage jednak 1. **(4 poena)**

4. U kolu na Slici 3 poznato je: $e(t) = 300\sqrt{2} \sin(1000t + \pi/2)V$, $C_1 = 200\mu F$, $L = 100 mH$, $C_2 = 50\mu F$.

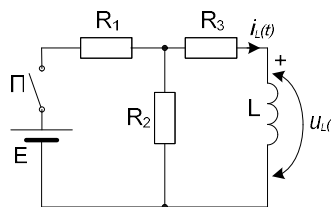
a) Izračunati kompleksnu impedansu \bar{Z}_e i kompleksnu admitansu \bar{Y}_e ekvivalentnog potrošača između tačaka A i B. **(4 poena)**

b) Odrediti kompleksnu vrednost ems i svih struja u kolu i nacrtati odgovarajući fazorski dijagram. **(5 poena)**

d) Odrediti aktivnu, reaktivnu i prividnu snagu ekvivalentnog potrošača. **(3 poena)**

Slika 3

Slika 4

5. Na sistem trofaznog napona $3 \times 1000V$, $50Hz$ priključen je pretežno kapacitivni simetričan trofazni potrošač povezan u trougao. Aktivna snaga trofaznog potrošača je $P = 36 kW$, a faktor snage $\cos \varphi = 0,6$. Odrediti efektivnu vrednost linijske struje i kompleksnu impedansu potrošača. **(7 poena)**

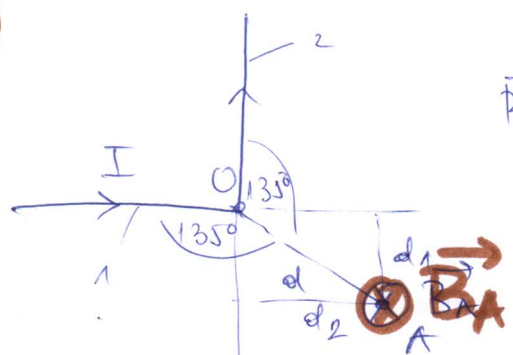
6. U kolu na Slici 4 poznate su vrednosti elemenata: E , $R_1 = R_2 = 2R$, $R_3 = R$ i L . Prekidač Π je otvoren i u kolu je uspostavljeno stacionarno stanje. U trenutku $t = 0$, prekidač se zatvara.

a) Odrediti izraz za struju i napon kalemata nakon zatvaranja prekidača i nacrtati odgovarajuće vremenske dijagrame. **(6 poena)**

b) Odrediti vrednost napona na otporniku R_3 u trenutku $t_1 = 2L/R$. **(2 poena)**

c) Odrediti magnetnu energiju kalemata u trenutku $t_1 = 2L/R$. **(2 poena)**

1

$$d_1 = d_2 = \frac{d}{\sqrt{2}}$$

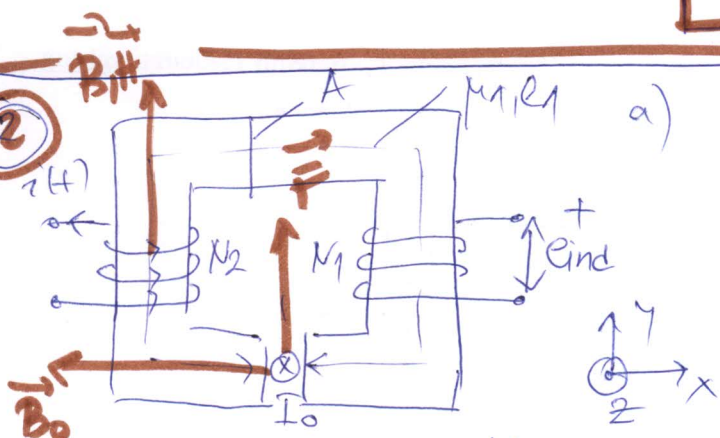
$$\vec{B}_{A1} = \vec{B}_{A2} = \frac{\mu_0 I}{4\pi \frac{d}{\sqrt{2}}} (\cos 0 + \cos 135^\circ) (-\vec{k})$$

$$= \frac{\mu_0 I \sqrt{2}}{4\pi d} \left(1 - \frac{\sqrt{2}}{2}\right) (-\vec{k})$$

$$= -\frac{\mu_0 I}{4\pi d} (\sqrt{2} - 1) \vec{k}$$

$$\vec{B}_A = \vec{B}_{A1} + \vec{B}_{A2} = 2\vec{B}_{A1} = -\frac{\mu_0 I}{2\pi d} (\sqrt{2} - 1) \vec{k}$$

2

a) $\oint \vec{H} \cdot d\vec{l} = \sum i(t)$

$$H_1(t) l_1 + H_0(t) l_0 = N_2 i(t)$$

$$\frac{B(t) l_1}{\mu_1} + \frac{B(t) l_0}{\mu_0} = N_2 i(t)$$

$$B(t) = \frac{N_2 i(t)}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}}$$

$$e_{ind} = -N_1 \frac{d\phi(t)}{dt}$$

$$\phi(t) = B(t) \cdot A = \frac{N_2 i(t) A}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}}$$

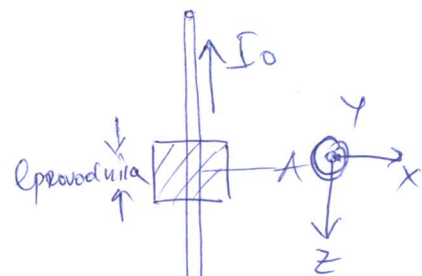
$$e_{ind} = -\frac{N_1 N_2 A}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \frac{d i(t)}{dt} = -\frac{N_1 N_2 A}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \frac{d}{dt} (I_m \cos(\omega t + \theta))$$

$$e_{ind} = \frac{N_1 N_2 A I_m \omega}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \sin(\omega t + \theta)$$

b) $\vec{B}_0 = \frac{\phi(\vec{r})}{A} = \frac{N_2 i(t)}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} (-\vec{k}) = -\frac{N_2 i(t)}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \vec{k}$

$$i(t) = I_1 = \text{const}$$

$$\vec{B}_0 = -\frac{N_2 I_1}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \vec{k}$$

$$\vec{F} = I_0 \vec{l}_{\text{prerodnika}} \times \vec{B}_0$$

$$\vec{l}_{\text{prerodnika}} = \sqrt{A} (-\vec{k})$$

$$\vec{F} = I_0 \sqrt{A} (-\vec{k}) \times \frac{N_2 I_1}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} (-\vec{k}) = \frac{N_2 I_1 I_0 \sqrt{A}}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \vec{k} \times (-\vec{k})$$

$$\vec{F} = \frac{N_2 I_1 I_0 \sqrt{A}}{\frac{l_1}{\mu_1} + \frac{l_0}{\mu_0}} \vec{j}$$

3) a) $Q = 1,8 \text{ kVAR}$
 $\cos \varphi = 0,8 \Rightarrow \sin \varphi = \sqrt{1 - \cos^2 \varphi} = 0,6$

$Q = S \sin \varphi \Rightarrow S = \frac{Q}{\sin \varphi} = 3 \text{ kVA}$

$S = UI \Rightarrow I = \frac{S}{U} = \frac{3000}{300} = 10 \text{ A}$

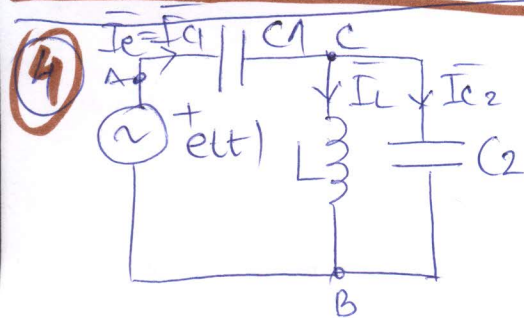
$Z = \frac{U}{I} = \frac{300}{10} = 30 \Omega$ $\bar{Z} = Z \cos \varphi + j Z \sin \varphi = 30(0,8 + j0,6)$

$\bar{Z} = (24 + j18) \Omega$

b) $\cos \varphi_u = 1 \Rightarrow \sin \varphi_u = 0 \Rightarrow Q_u = 0$

$Q_u = Q + Q_c = Q - \omega C U^2 \Rightarrow C = \frac{Q}{\omega U^2} = \frac{1800}{2\pi \cdot \frac{100}{\pi} \cdot 300^2} = 10^{-4} \text{ F}$

$C = 100 \mu\text{F}$

a) $\bar{Y}_{C2} = j\omega C2 = j50 \text{ mS}$

$\bar{Y}_L = \frac{1}{j\omega L} = -j\frac{1}{\omega L} = -j10 \text{ mS}$

$\bar{Y}_{LC2} = \bar{Y}_L + \bar{Y}_{C2} = j40 \text{ mS}$

$\bar{Z}_{LC2} = \frac{1}{\bar{Y}_{LC2}} = -j25 \Omega$

$\bar{Z}_{C1} = \frac{1}{j\omega C1} = -j\frac{1}{\omega C1} = -j5 \Omega$

$\bar{Z}_e = \bar{Z}_{AB} = \bar{Z}_{C1} + \bar{Z}_{LC2} = -j30 \Omega$

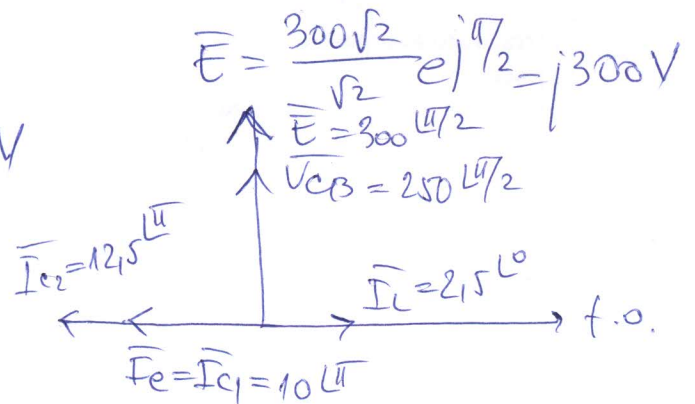
$\bar{Y}_e = \frac{1}{\bar{Z}_e} = j\frac{1}{30} = j33,3 \text{ mS}$

b) $\bar{I}_e = \bar{I}_{C1} = \frac{\bar{E}}{\bar{Z}_e} = -10 \text{ A} = \bar{I}_{C1}$

$\bar{U}_{CB} = \bar{U}_{L2} = \bar{U}_{C2} = \bar{Z}_{LC2} \cdot \bar{I}_e = j250 \text{ V}$

$\bar{I}_L = \bar{Y}_L \cdot \bar{U}_L = 2,5 \text{ A} = \bar{I}_L$

$\bar{I}_{C2} = \bar{Y}_{C2} \bar{U}_{C2} = -12,5 \text{ A} = \bar{I}_{C2}$

c) $\bar{S} = \bar{E} \bar{I}_e^* = j300 \cdot (-10) = -j3000 \text{ VA} = P + jQ$

$P = 0 \text{ W}$

$Q = -3000 \text{ VAR} = -3 \text{ kVAR}$

$S = \sqrt{P^2 + Q^2} = 3000 \text{ VA} = 3 \text{ kVA}$

